

א) נני' הערוך ערך לנך בלונכי פי' המוסף שכן גלשון יוני קורין לרומה לונכי'.
ב) ע"ז יב:'.
ג) ע"ז שמגד כ"ה בדפו"ר ובתשובת רב שירלא גאון פי' שער חלא שמגן ופי' שהוא חיבה פרסות ומשמעותה מין חומץ חרף מחלול.
ד) ככת"י נוסף: שמן.
ה) כתובות י:'.
ו) כרסות לב.
ז) נקדושין לא: ושי"ג.
ח) בערוך ערך פלג נוסף: וסלקו ליה ופי' ואסרין אותה.
ט) ככת"י ובערוך ליתא חיבות והנה שלש.
י) כתובות עו: דנה יח.
יא) ק"א כהנים.
יב) נמסכת בלה.
יג) ע"ז אלורא פי' מפקח ערוך ערך פסק.
יד) ע"ז דמרי.
טו) שבת ק"א.
טז) כחפזת אליהורכאיתא מרשישין ור"א בערוך ובע"ז.
יז) שבת קכ"א.
יח) ככת"י מן הדק.
יט) נמש' ד"א רבה פי"ז כרסות לה.
ע"ש.
כ) פי' רומה.
כא) ע"ז כמגג.
כב) ע"ז פת בחומץ.
כג) בדפו"ר דמורי.
כד) ככש"י בע"י נוסף: כמו ורע גד.
כה) בדפו"ר כדלסר.
כו) ונע"ע חו"י ע"י כו: ד"ה לאסוקא.

- תורה אור השלם**
- לפי סתרוך אָנכני כדו ואור עיני וגו דום אָן אחי: תהלים לח יא
  - ענה בדרך בדי קצר קפי: תהלים קב כד
  - כי כלו בַּגֹּן חיי השונתי באַנְהָה קשל בעוניי כדו וְעַנְיָ עֲשֵׂשׁוּ: תהלים לא יא

גליון הש"ם

גמ' אבול שליש ושתה שליש וכו'. ע"י מה דף כד ע"כ מדי' אלכלו:

מוסף רש"י

זיבורא. צרעא (ע"ז יב). דחלא שמגד. חומץ חק אגרי"א בלע"ז (שם). ומשחנן. מחממות, ומשלשן. רמאשרן. מחזיקות כח כמו (ישעיה א') אש חמק. ולא מפנקן. אינ מרבות אסטניסא על הלב, וסולן לשבח (כתובות י:'). אש גרמי. מולי"ר בלע"ז (ברכות לב). ויתקין. חלשים (כתובות עו: דנה יז). בעלי ראתן. ערך יס לו בנמוח (שם) חלשים יותר מדי שיש להם ערך בנמוס (דנה יז). הן הן החזירוני לנערות. הרפואות האמורות למי שאיני בריא בתשמיש. לאחר שזקנתי החזירוני אותן רפואות לנערותי לתשמיש (שבת קיא). אבל ועמד. מהר לעמוד פתאום אחר שאכל שובנו (שם קכס).

ענני סאלא. ענני גפן המודלת דקל: **לחזוּסא**. ילפת: **חיטי ארזנייתא**. חטין גסים: **אמרא חדסא**. על כרזל של פשוו"ר חדש: **ונישוף**. ימשח: **לדבר אחר**. צרעת: **כאלונכי פרסאי**. צנוכליות של פרסיים שמצרפין אותן במי סס המות: **דמפקיד אציסיה**. לוואה על נכסיו: **חלא יא** **שמוג**. חומץ חזק: **מכל דבר**. שהוא טוב לו ומתוק לחיכו ואוכל ממנו כל תאוותו מציאו ל ידי חולי ששמו לחילוי: **הואיל ואמר מה**. שהתמרים יפין לגוף כל כך: **משחנן**. מחממות: **משלשן**. משלשלות: **מאשרן**. נותנות כח: **ולא מפנקן**. אינן מתענגות את הלב להיות אסטניס ופע"פ שהן מתוקות: **כל שקייני**. כל משקין שאדם שותה לרפואה יס להן מנין ימים לשתותם יש מהן ג' יש מהן ו' יש מהן י"ב: **בונא דשסיסא דטלפאי**. מלא אגרוף מן שסיסא שס מאלל העשוי מקמח עדשים ומלח: **ונכרוך גופיה כסדיניס**. כדי שיתחמם גופו ויזיע: **וניכא דנוקמיה**. ולא יהיה אדם שקיינו לפי שהזיעה יפה לו: **אכול שליש**. מלא מעין שליש ושתה שליש והנח שליש בטנך ריקס: **ולכשכעוס**. וימלא בטנך כעס תעמוד על מילואך אכל אס תמלא מעין אכילה ושתיה לכשתכעוס תצקע: **בטיבול**. לטבול יט בחומץ או פת ציין: **שהנאסף**. שערבה לך: **משוך ירך הימנה**. שלא תמלא את כריסך: **עיילא**. יין רע: **ויסק**. חלשות: **ריחסנא**. שיש לו ריח טוב מאל: **כצריני**. לבקרים: **הוויין**. בעלי חס בעצרה בלותו תשמיש: **נעלי ראשן**. חלשים הרבה מחמת שיש להן ערך בנמוח כדאמרין בכתובות (דף עו:): **דלא טעים מידי**. צין הקזה לתשמיש: **נכפיש**. גופלין מאותו חולי: **עויס**. קרנפ"א: **סס דלריא**. סס רפואתה של דלריא דרדלא שמה: **קורעמי** (ג) דחוחי. קרו"ג הגדל בקרקע מווצל בזבל האלן: **מוריקא דחוחי**. קרו"ג הגדל בגדר של היזמי שקורין צבי"ל: **אליס**. לועס צבינו: **בדרך ארץ**. שאין לו כח לשמש: **קפיוא**. כלי מחזיק ג' רביעיות: **ונדוקינהו**. יכתשם הדק: **לנערופי**. בתשמיש: **פחד**. דלגה שדואג על דבר העתיד כגון טירוד מוונות או פחד ארצ וקורין סיינש"א: **סחרה**. מוקף דלגה: **אכל ועמד**. מיד קודם ששהה מעט: **העושה אופן**. כולן כאחת: **מעורא**. שס אשה: **ומיעוטן יפה**. כשיס לאדם מעט מהס יפה לגופו לרפואה וטוב שיהא לו קצת משלל יחא לו כלום: **אכל רוצן קשה**. כשיס לו הרבה: **דיך**. להלך בדרכים: **ודרך ארץ**. תשמיש: **עושר**. מיעוטו יפה ורצו קשה שמצטלו מת"מ ומגביה לבבו: **חמין**. לרחוץ ולשתות: **נסק**. צרעת: **וגדגדניוס**. יד) איילנדר"א: **שלא בומנה**. לקמיה מפרש: **והקוס דס למטה**. היא ממעטת כפלים כזולן: **למטה**

והקזת דם למטה כפלים תנא כשם שקשה למטה כפלים כך יפה למעלה כפלים אמר רב פפא

מי שאחזו פרק שביעי גימין

ע.

רב שימי בר אשי עבד ליה לההוא עובד כוכבים בו'. הקשה ה"ר אלמנן אמאי לא אסור לרפאות העובד כוכבים כדאמרין יט) צפ' אין מעמידין (ע"ז דף כו.) גבי מילדת ומניקה אפילו בשכר לפי שמגדלו לעצודת כוכבים ואור"י דשמא כדי להתחכס צרפואה שרי כדי שידע לרפאות ישראל ע"י כן א"נ העובד כוכבים היה יודע שהיה צקי צרפואה זאת ושרי משום איבה או שמא לא שיך כאל מגדל בן לעצודת כוכבים כמו צמילדת ומניקה ב)ט): **דרך ועין**. דאגת העון א"נ עונש העון: **חמשה קרובין** למיתה אבל ועמד בו'. משמע אפילו עושה אחד מהן בלבד מדלא קאמרין עלה דנעינן כסדרן: דקמני

זיבורא מיחייא לא חיי אדחכי והכי נשקיה רביעתא דחלא (י) שמוג אפשר דחיי פורתא ומפקיד לביתיה א"ר יהושע בן לוי אכל בשר שורי בלפת ולן בלבנה בלילי י"ד או ט"ו בתקופת תמוז אחותו אחילו תנא והממלא בריסו א"מכל דבר אחותו אחילו אמר רב פפא אפי' מתמרי פשיטא סד"א הואיל (י) ואמר מר תמרי משבען ומשחנן ומשלשלן ומאשרן ולא מפנקן אימא לא קמ"ל (י) מאי אחילו א"ר אלעזר אש של עצמות מאי אש של עצמות אמר אבוי אש גרמי מאי אסותיה אמר אבוי אמרה לי אם בולאו שקייני תלתא ושבעא ותריסר והאי עד דמתסי בולאו שקייני אליבא ריקנא והאי בתר דאכל ושתי ועייל לבית הכסא ונפיך ומשי ידוה ומייתו ליה בונא דשתייתא דמלפחי ובונא דחמרא עתיקא וניגבלינהו בהרי הדרי וניכול וניכרוך בסדיניה וניגיה וליכא דנוקמיה עד דקאי מנפשיה וכי קאי לישקליה לסדיניה מיניה ואי לא הדר עילוייה) אמר ליה אליהו לר' נתן אכול בשליש ושתה שליש (ט) והנה שליש לכשתכעוס תעמוד על מילואך תני ר' חייא הרוצה שלא יבא לידי חולי מעיים יהא רגיל בטיבול קיין וחורף יסעודתך שהנאתך ממנה משוך ירך הימנה יואל תשהה עצמך בשעה שאתה צריך לגקביך אמר מר עוקבא האי מאן דשתי טיליא חיורא אחותו ויתק אמר רב חסדא שיתין מיני חמרא הוו מעליא דכולהו סומקא ריחתנא גריעא דכולהו טיליא חיורא אמר רב יהודה האי מאן דיתיב בצפרני גיסן גבי נורא ושייף משחא ונפיך ויתיב בשמשא אחותו ויתק תנו רבנן י)הקיו דם ושימש מטתו הוויין לו בנים ויתקין הקיוו שניהם ושימשו הוויין להן בנים בעלי ראתן אמר רב פפא לא אמרן אלא דלא טעים מידי אבל טעים מידי לית לן בה אמר רבה בר רב הונא יבא מן הדרך (י) ושימש מטתו הוויין לו בנים ויתקין תנו רבנן (י) הבא מבית הכסא אל ישמש מטתו עד שישחה שיעור חצי מיל מפני ששד בית הכסא מלוה עמו ואם שימש הוויין לו בנים נכפים תנו רבנן יהמשמש מטתו מעומד אוחתו עוית מיושב אוחתו (י) דלריא היא מלמעלה והוא מלמטה אוחתו דלריא מאי דלריא אמר רבי יהושע בן לוי סם דלריא דרדרא מאי דרדרא אמר אבוי מוריקא דחוחי רב פפא אליס ובלע ליה רב פפי אליס ושדי ליה אמר אבוי מי שאינו בקי בדרך ארץ ליתי ג' קפיוי קורממי (י) דחוחי ונידוקינהו ונישליקינהו בחמרא ונישתי (י) אמר רבי יוחנן הן הן החזירוני לנערותי: שלשה דברים מכחישים כחו של אדם ואלו הן פחד דרך ועון פחד דכתיב ילבי סחרחר עזבני כחי דרך דכתיב ענה בדרך כחי עון דכתיב כשל בעוניי כחי: שלשה דברים (י) מתזין גופו של אדם ואלו הן א"מכל מעומד ושתה מעומד ושימש מטתו מעומד (י) חמשה קרובין למיתה יותר מן החיים ואלו הן אבל ועמד שתה ועמד הקיו דם ועמד ישן ועמד שימש מטתו ועמד: ששה העושה אותן מיד מת ואלו הן הבא (י) בדרך ונתייגע י)הקיו דם ונכנס לבית המרחץ ושתה ונשתכר וישן על גבי קרקע ושימש מטתו אמר רבי יוחנן והוא שעשאן כסידרן אמר אבוי כסידרן מת שלא כסידרן חליש איני והא מעורת עבדה ליה לעבדה תלת מינייהו ומית ההוא כחוש הוה: (י) שמונה רובן קשה ומיעוטן יפה ואלו הן דרך ודרך ארץ עושר ומלאכה יין ושינה חמין י)והקזת דם שמונה ממעטים את הזרע ואלו הן המלח והרעב והנתק בכייה ושינה על גבי קרקע וגדגדניות וכשות שלא בומנה

למטה

עין משפט נר מצוה

א [מיי' פי"ד מה' דעות הלכה ב]:
ב [מיי' סס]:
ג מיי' פי"ד מהלכות דעות הלכה טו:
ה ד מיי' סס הלכה א [והלכה טו]:
ו ה ז מיי' סס הלכי יט טוש"ע א"ח סי' רמ
ז ט מיי' סס הלכה ג:
ח ט מיי' סס הלכה יח:
ט י מיי' סס הלכה יט טוש"ע א"ח סי' רמ
סניף יד:
י כ מיי' סס הלכה יח:

לעזי רש"י

פשוט"ר. מער.
קרינפ"א. עווית, התכוונות שרירים.
סניף טו.
שבי"ל [שבי"ל].
משוכה. גדר שיחים.
סינש"א [אנש"א].
דאנה.
איילנדרא [אליינדר"א].
כוסבר.

מוסף תוספות

א. וכן משמע, מפני שלא היה בקי ברפואות עשה כן.
מוס' ע"ז טו: ד"ה לאסוקי.
ב. [ד]התם שייך קרו"ג.
כרכום.
קרו"ג. מוס' בן לע"ז.
מוס' הרא"ש ע"ש שמואל מנש"י במס' ע"ז דף כו: דכסכר שרי.